

Укључивање МСП-а у стандардизацију

Како пословна удружења и организације за стандардизацију могу помоћи да се подигне свест о стандардима у малим и средњим предузећима (МСП-у), да им се дају све релевантне информације и да се промовише њихово учешће у стандардизацији

Стандарди чине живот лакшим и сигурнијим и предузећима и потрошачима. Они су корисни за побољшавање обављања активности, заштите здравља и безбедности потрошача и радника, заштите околине и омогућавају предузећима да буду у складу са релевантним законима и прописима.

Стандарди олакшавају увођење нових технологија иновација и обезбеђују да производи, компоненте и услуге које испоручују различите компаније буду међусобно компатибилни.

Штавише, стандарди олакшавају отварање тржишта омогућавајући корисницима да упореде понуде различитих испоручилаца, због чега је мањим и млађим предузећима лакше да се такмиче са већим и старијим предузећима.

На европском нивоу, заједнички стандарди се израђују за све врсте производа и услуга у широком распону, као што су хемикалије, грађевинарство, енергетика, прехранбена индустрија, здравље и безбедност, кућни апарати, информационе технологије, машине, телекомуникације и транспорт – наводимо само неколико примера.

Мала и средња предузећа (МСП) дефинисана су као предузећа са мање од 250 запослених. Она чине 98 % свих предузећа у Европи и запошљавају више од 90 милиона људи у ЕУ. Упркос томе, мала је вероватноћа да ће мала и средња предузећа активније учествовати у доношењу стандарда него већа предузећа.

Како би се осигурало да стандарди задовоље потребе мањих компанија, потребно је да мала и средња предузећа добијају информације о стандардизацијским активностима и да њихови интереси буду на одговарајући начин заступљени током развоја, израде и осавремењивања стандарда. И организације за стандардизацију и пословна удружења – нарочито она која представљају мала и средња предузећа – имају у томе важну улогу.

Ова публикација наводи низ препорука о начину на који пословна удружења¹⁾ и организације за стандардизацију могу сарађивати на националном и европском нивоу са циљем да мала и средња предузећа боље схвате процес стандардизације и да им он буде доступнији.

Ове препоруке се темеље на примерима добре праксе који су уочени у неколико различитих земаља широм Европе.

¹⁾ У овом контексту називом пословна удружења означавају се све организације засноване на чланству које служе приватним компанијама и представљају их, укључујући (између осталог) мала и средња предузећа (МСП).

Пројекат финансијски потпомогли:

DG Enterprise and Industry

Учинити стандардизацију доступном малим и средњим предузећима (МСП):

10 корака које могу да учине пословна удружења и организације за стандардизацију

- 1 Успоставити добре контакте и комуникацију између организација за стандардизацију и пословних удружења која представљају МСП.**

Стална размена информација неопходна је како би се осигурало да пословна удружења буду обавештена о стандардима и стандардизацијским активностима које би могле бити важне за њихове чланове. У исто време важно је да организације за стандардизацију буду информисане о потребама и проблемима компанија које послују у одређеној области. Пословна удружења на националном нивоу треба да имају за циљ редовни контакт са особом (особама) у националној организацији за стандардизацију одговорном за одређену(е) област(и) у којој њихови чланови послују. Исто тако, пословна удружења на европском нивоу морају да буду у контакту са правом особом (особама) у европским организацијама за стандардизацију (CEN, CENELEC и/или ETSI).

- 2 Отворити форуме за редовни дијалог између организација за стандардизацију и пословних удружења која представљају МСП.**

Бројне националне организације за стандардизацију већ имају одређене комитете или радне групе који се баве разматрањем потреба и интереса малих и средњих предузећа и обезбеђују да се они узму у обзир у оквиру постојећих и/или будућих стандардизацијских активности.

Такви форуми су корисни за одржавање сталног дијалога са пословним удружењима која представљају МСП, размену информација о недавним и предстојећим догађајима у различитим секторима, као и решавање хоризонталних питања која су важна за више сектора. Они су најефективнији када се састају редовно.

- 3 Координисати прикупљање и размену информација о стандардима и стандардизацијским активностима.**

У оквиру сваког пословног удружења потребно је пажљиво пратити развој догађаја у вези са стандардима који би могао бити од интереса за чланове и координисати учешће удружења и њених чланова у стандардизацији.

Многа пословна удружења имају посебне комитете одговорне за обављање тих функција и они обезбеђују да се члановима достављају релевантне информације.

То је нарочито корисно за мала и средња предузећа која у већини случајева немају могућност праћења свих догађаја повезаних са стандардима који би могли утицати на њихове пословне активности.

- 4 Уверити се да су потребе и жеље МСП-а узете у обзир.**

Стандардизацијске активности су обично отворене за све заинтересоване стране које у њима желе да учествују. Међутим, многа мала предузећа немају капацитета и/или ресурсе за активан (па чак ни пасиван) допринос стандардизацији. Пословна удружења стога имају кључну улогу у осигуравању да интереси њихових чланова буду представљени током развоја, израде и ревизије одговарајућих стандарда на националном, европском и међународном нивоу.

- 5 Учинити важне информације доступним на језику (језицима) сваке земље.**

Због трошкова, националне организације за стандардизацију не могу увек да обезбеде да сви стандарди буду доступни на званичном језику сваке земље. Пословна удружења могу да помогну тако што ће својим члановима пружати информације о стандардима и стандардизацијским активностима и одредити стандарде којима треба дати предност при превођењу.

- 6 Организовати обуку за мала и средња предузећа.**

Организације за стандардизацију организују различите врсте обука као што су семинари и радионице, често у сарадњи са пословним удружењима на локалном, регионалном, националном и европском нивоу. Такви семинари и радионице дају могућност менаџерима и професионалцима који раде за МСП да стекну корисна знања о стандардима и стандардизацији. Они се могу усредсредити на специфичне теме које су од посебног интереса за МСП или за предузећа која послују у одређеном сектору.

- 7 Израдити практична упутства за предузећа о томе како да користе стандарде и како да их имплементирају.**

Многа пословна удружења и индустријске организације припремају и објављују упутства помоћу којих своје чланове информирају о релевантним стандардима, предностима њиховог коришћења и о томе како их имплементирати. Таква упутства су нарочито корисна за МСП, посебно када су прилагођена потребама компанија које послују у одређеној области. Она такође доприносе подизању свести о стандардима и стандардизацији уопште, и њиховом разумевању.

- 8 Развити веб-алате који информације о стандардима чине доступним МСП-у.**

Организације за стандардизацију користе интернет како би компанијама олакшале проналажење информација о стандардима који се односе на њихову област. Веб-алати такође могу омогућити МСП-у да се обавести о предстојећим и текућим стандардизацијским активностима и да учествује у консултацијама о нацртима стандарда путем интернета. Улога пословних удружења је да осигурају да њихови чланови сазнају који алати постоје и како их могу у потпуности искористити.

- 9 Обезбедити савете и стручна мишљења која одговарају специфичним потребама МСП-а.**

Пословна удружења пружају својим члановима релевантне информације и упутства за све врсте питања која се односе на стандарде и стандардизацију. Она су компетентна за бављење специфичним питањима и повезивањем појединих компанија са организацијама за стандардизацију. Мање компаније нарочито очекују од пословних удружења да им пруже тачне одговоре и одговарајуће савете.

- 10 Нудити пакете стандарда који су важни за МСП у појединим областима.**

Организације за стандардизацију могу сарађивати са пословним удружењима у пружању услуга као што су групе и пакети стандарда и претплате на стандарде, које су прилагођене потребама МСП-а, а које им омогућују да лакше (и јефтиније) купе стандарде који су им потребни. Формати погодни за корисника, као што су цепна упутства, такође могу учинити стандарде приступачнијима.

Европски стандарди: отварање јединственог тржишта за пословање

Стандарди имају посебно важну улогу у оквиру јединственог европског тржишта (или Европског економског простора), које обухвата све државе чланице Европске уније и неке суседне земље. Да би јединствено тржиште ефективно функционисало, стандарди морају бити усклађени како би се производи и услуге могли продавати и куповати и ван националних граница.

Европски стандарди означавају се ознаком EN. Признати су у 32 европске земље²⁾, у којима постоји обавеза да се повуче сваки национални стандард који није у складу са европским стандардом. То значи да било која компонента, производ или услуга, који су у складу са одговарајућим европским стандардима, треба да буду прихваћени у свим тим земљама.

Три европске организације за стандардизацију признате су као организације које имају способност и стручност неопходну за развој европских стандарда (EN). То су: CEN (Европски комитет за стандардизацију), CENELEC (Европски комитет за стандардизацију у области електротехнике) и ETSI (Европски институт за стандарде из области телекомуникација).

Европски стандарди (EN) израђују се кроз процес сарадње техничких стручњака које именују предузећа и индустрија, истраживачки институти, организације за заштиту потрошача и заштиту животне средине и друге заинтересоване стране. У организацијама CEN и CENELEC стандарди се доносе процедуром гласања у коју су укључене националне организације за стандардизацију.

²⁾ У тај број су укључене све државе чланице EU и EFTA, као и Хрватска и Турска.

**Ова публикација је израђена као део пројекта
Алати за стандардизацију за МСП (SMEST)**

За више информација о овом пројекту видети: www.smest.eu

Европски партнери пројекта SMEST

CEN – Европски комитет за стандардизацију

**CENELEC – Европски комитет за стандардизацију у
области електротехнике**
www.cenelec.eu

**Европска комисија – Генерални директорат
за предузетништво и индустрију**
http://ec.europa.eu/enterprise/policies/sme/index_en.htm

Европски портал за мала предузећа
http://ec.europa.eu/small-business/index_en.htm

EFTA – Европско удружење за слободну трговину
www.efta.int

**NORMAPME – Европска канцеларија за
стандардизацију у занатству, трговини,
малим и средњим предузећима**
www.normapme.eu